

Wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze

z dnia 15 marca 2016 r.

VI Ka 13/16

Przewodniczący: Sędzia SO Andrzej Tekieli.

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Jeleniej Górze R. R.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w VI Wydziale Karnym Odwoławczym po rozpoznaniu w dniu 15 marca 2016 r. sprawy J. M. (1) ur. (...) w N.

s. J., S. z domu Ż.

oskarżonego z art. 190 § 1 k.k. i inne z powodu apelacji wniesionych przez oskarżyciela posiłkowego S. P. (1) i obrońcę oskarżonego od wyroku Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 10 listopada 2015 r. sygn. akt II K 14/14

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok wobec oskarżonego J. M. (1),

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. L. 840 złotych tytułem kosztów nieopłaconej obrony oskarżonego z urzędu w postępowaniu odwoławczym oraz 193,20 złotych tytułem zwrotu podatku od towarów i usług,

III. zwalnia oskarżonego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze obciążając nimi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

J. M. (1) został oskarżony o to, że:

1. w okresie od września 2010 r. do sierpnia 2012 r. w B. woj. (...) poprzez złośliwe trzaskanie drzwiami, odkręcanie klamek z okien, otwieranie drzwi w okresie silnych mrozów, uniemożliwienie korzystania ze wspólnego podwórza i dostępu do komórek lokatorskich poprzez postawienie tam przyczepy, bezpodstawne wzywianie na interwencję straży pożarnej, policji, długotrwałe spuszczenia wody ze wspólnej studni, rozbicie studzienki kanalizacyjnej, robienie zdjęć, uporczywie nękał i wzbudził w lokatorach budynku B. nr (...) poczucie zagrożenia oraz naruszył ich prywatność, czym działał na szkodę J. i M. K., T. i M. B., E., S. i V. P. oraz C. G., to jest o czyn z art. 190a § 1 k.k.

2. w dniu 4 czerwca 2012 r. w B. woj. (...) uderzając S. P. (1) metalowymi nożycami spowodował u niego stłuczenia ręki lewej z następowym powikłaniem w postaci pourazowego zapalenia stawu między paliczkowego bliższego palca V - tej ręki, przy czym obrażenia te naruszyły czynności narządów ciała oraz spowodowały rozstrój zdrowia na czas przekraczający dni siedem, to jest o czyn z art. 157 § 1 k.k.

3. w dniu 1 sierpnia 2012 r. w B. woj. (...) groził popełnienia przestępstwa pobicia i uszkodzeniem ciała Y. P., przy czym groźby te wzbudziły w zagrożonej uzasadnioną obawę, że będą spełnione, czym działał na szkodę V. P., to jest o czyn z art. 190 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze wyrokiem z dnia 10 listopada 2015 r. w sprawie sygn. akt 14/14:

I. ustalił, że oskarżony J. M. (1) dopuścił się tego, że:

- w okresie od czerwca 2011 r. do 31 lipca 2012 r. w B. woj. (...), w celu dokuczenia mieszkańcom budynku nr (...) złośliwie ich niepokoił ustawiając na części wspólnej nieruchomości przyczepę od ciągnika rolniczego w taki sposób, iż uniemożliwiał im dowóz opału do komórek gospodarczych oraz piwnic tj. wykroczenia z art. 107 k.w.,
- dnia 19 kwietnia 2012 r. w B. woj. (...) w celu dokuczenia mieszkańcom budynku nr (...) złośliwie ich niepokoił w ten sposób, że spuszczał wodę pitną z instalacji pompowaną za pomocą hydroforu znajdującego się w budynku nr (...) pozbawiając mieszkańców wody tj. wykroczenia z art. 107 k.w.,
- w dniu 28 kwietnia 2012 r. w B. woj. (...) wezwał na interwencję w sprawie zastawienia samochodem przez M. B. okna mieszkania nr (...) znajdującego się w budynku nr (...) oraz rozpalenia przez mieszkańców budynku grilla, czym wywołał niepotrzebną czynności Policji w postaci podjęcia interwencji tj. wykroczenia z art. 66 § 1 k.w.,
- w dniu 29 kwietnia 2012 r. w B. woj. (...) wezwał na interwencje w sprawie wyłączenia hydroforu znajdującego się w części wspólnej budynku nr (...) i braku wody w pionie Policję, czym wywołał niepotrzebną czynność Policji w postaci podjęcia interwencji tj. wykroczenia z art. 66 § 1 k.w.,
- w czerwcu 2012 r. w B. woj. (...) w celu dokuczenia mieszkańcom budynku nr (...), złośliwie ich niepokoił w ten sposób, że uszkodził rurę kanalizacyjną wychodzącą z jego mieszkania, czym spowodował zalanie fekaliami piwnic budynku nr (...), tj. wykroczenia z art. 107 k.w.
- w nieustalonym dniu pomiędzy wrześniem 2011 r., ale przed dniem 3 sierpnia 2012 r. w B. woj. (...) w celu dokuczenia mieszkańcom budynku nr (...) złośliwie ich niepokoił robiąc mieszkańcom budynku nr (...) zdjęcia, tj. wykroczenia z art. 107 k.w. ustalając, iż nastąpiło przedawnienie karalności opisanych wykroczeń i na podstawie art. 5 § 1 pkt 4 k.p.o.w. postępowanie umorzył;

II. ustalił, że oskarżony J. M. (1) dopuścił się tego, że w dniu 1 maja 2012 r. w B. woj. (...) uderzając siekierą dokonał uszkodzenia rury kanalizacyjnej i studzienki o wartości 200 zł, czym działał na szkodę mieszkańców budynku nr (...), tj. wykroczenia z art. 124 § 1 k.w. ustalając, iż brak jest żądania ścigania pochodzącego od osoby uprawnionej i na podstawie art. 5 § 1 pkt 9 k.p.o.w. postępowanie umorzył;

III. uniewinnił oskarżonego J. M. (1) od popełnienia zarzucanych mu czynów polegających tym, że:

- w dniu 27 października 2011 r. w B. woj. (...) wezwał na interwencję Straż Pożarną, czym wywołał niepotrzebną czynność Straży Pożarnej w postaci podjęcia interwencji tj. czynu z art. 66 § 1 k.w.,
- w dniu 9 maja 2012 r. w B. woj. (...) bezpodstawnie wezwał na interwencję Straż Pożarną, czym wywołał niepotrzebną czynność Straży Pożarnej w postaci podjęcia interwencji tj. czynu z art. 66 § 1 k.w.;

IV. uznał oskarżonego J. M. (1) winnym tego, że w dniu 4 czerwca 2012 r. w B. woj. (...) uderzając S. P. (1) metalowymi nożycami w lewą rękę spowodował u ww. powstanie obrażeń ciała w postaci stłuczenia ręki lewej z następowym powikłaniem w postaci pourazowego zapalenia stawu międzypaliczkowego bliższego palca V tej ręki, które naruszyły czynności narządu ciała pokrzywdzonego S. P. (1) na okres powyżej 7 dni, tj. występku z art. 157 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 157 § 1 k.k. przy

zastosowaniu art. 37a k.k. wymierzył mu karę 10 (dziesięciu) miesięcy ograniczenia wolności wraz z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 (trzydziestu) godzin w stosunku miesięcznym;

V. uznał oskarżonego J. M. (1) winnym tego, że w dniu 31 lipca 2012 r. w B. woj. (...) groził V. P. pobiciem przy czym groźby te wywołały u ww. uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, tj. występkę z art. 190 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 190 § 1 k.k. wymierzył mu karę 4 (czterech) miesięcy ograniczenia wolności wraz z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 (trzydziestu) godzin w stosunku miesięcznym;

VI. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył orzeczone wobec oskarżonego J. M. (1) kary ograniczenia wolności i wymierzył mu karę łączną 11 (jedenastu) miesięcy ograniczenia wolności wraz z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 (trzydziestu) godzin w stosunku miesięcznym;

VII. na podstawie art. 34 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 2 k.k., zobowiązał oskarżonego J. M. (1) do przeproszenia na piśmie pokrzywdzonych S. P. (1) i V. P.;

VIII. na podstawie art. 118 § 2 k.p.o.w. kosztami postępowania w zakresie w jakim postępowanie zostało umorzone oraz oskarżony J. M. (1) został uniewinniony od popełnienia zarzucanych mu czynów obciążył Skarb Państwa;

IX. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonego J. M. (1) od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Apelację od powyższego wyroku złożyli obrońca oskarżonego J. M. (2) i oskarżyciel posiłkowy S. P. (1).

Obrońca oskarżonego zaskarżając wyrok w części dotyczącej pkt IV, V, VI, i VII zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania które miały wpływ na treść wyroku a mianowicie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej oceny wiarygodności i mocy dowodowej poszczególnych dowodów z rażącym przekroczeniem granic swobodnej oceny a polegającej na dokonaniu wybiórczej, jednostronnej ocenie dowodów bez uwzględnienia całokształtu okoliczności wynikających z zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym logicznych i zgodnych ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego wniosków wyciągniętych na podstawie opinii biegłego lekarza i ustnej opinii uzupełniającej, oraz zeznań świadków w tym pokrzywdzonych S. i V. P. będących w wieloletnim konflikcie z oskarżonym;

2. obrazę przepisów postępowania które miały wpływ na treść wyroku poprzez rozstrzygnięcie nasuwających się wątpliwości w zakresie przypisanego oskarżonemu czynu z art. 157 § 1 k.k. co do związku pomiędzy negatywnymi skutkami zdrowotnymi które dotknęły pokrzywdzonego S. P. (1) a zdarzeniem do którego doszło w dniu 4 czerwca 2012 r. na niekorzyść oskarżonego;

3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mających wpływ na jego treść a mianowicie bezzasadnego przyjęcia że kierowane przez oskarżonego groźby pobicia wobec V. P. pod kątem zrelatywizowania zachowania oskarżonego i jego odbioru ze strony pokrzywdzonej wzbudziły w niej uzasadnioną obawę że będą spełnione w sytuacji gdy ocena obiektywizacji groźby prowadzi do odmiennych wniosków;

4. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść a polegający na nieprawidłowym przyjęciu przez Sąd I instancji że oskarżony dopuścił się zarzucanych mu czynów wyczerpujących dyspozycję art. 157 § 1 k.k. i art. 190 § 1 k.k. podczas gdy ustalenia takiego nie można dokonać w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy bowiem wina oskarżonego jako co najmniej wątpliwa powinna być rozpatrywana przy uwzględnieniu zasady wyrażonej w art. 5 § 2 k.p.k.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia przypisanych mu czynów z art. 157 § 1 k.k. i art. 190 § 1 k.k. oraz zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych. W osobiście sporządzonej apelacji oskarżyciel posiłkowy S. P. (1) nie sformułował zarzutów z art. 438 k.p.k., z treści apelacji wynika jednak, że zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku poprzez uznanie że zachowanie oskarżonego nie wyczerpuje ustawowych znamion przestępstwa stalkingu z art. 190a § 1 k.k. oraz rażąco niewspółmierność kary poprzez wymierzenie oskarżonemu kary ograniczenia wolności zamiast kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Wniósł o zmianę wyroku poprzez uznanie oskarżonego winnym popełnienia trzech przestępstw: z art. 190a § 1 k.k., art. 157 § 1 k.k. i art. 190 § 1 k.k. zarzucanych mu w akcie oskarżenia i wymierzenia kary 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na okres 4 lat.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Żadna z apelacji nie zasługiwała na uwzględnienie.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do apelacji oskarżyciela posiłkowego S. P. (1) wskazać należy że argumenty w niej zawarte nie są zasadne. Sąd I instancji w pisemnym uzasadnieniu wyroku szczegółowo odniósł się do kwestii prawnych dotyczących zakwalifikowania zachowania się oskarżonego opisanego w zarzucie z pkt 1 aktu oskarżenia, w szczególności wskazał powody dla których zachowanie to nie wyczerpywało znamion przestępstwa stalkingu z art. 190a § 1 k.k. (str.16 - 18 uzasadnienia k.806 odwrót - 807 odwrót akt). Argumentację tą Sąd Okręgowy w pełni podziela. Trafnie Sąd I instancji zauważył, że do dnia 6 czerwca 2011 r. stalking nie był penalizowany jako przestępstwo jako że dopiero z tym dniem wszedł w życie stosowny przepis ustawy z 25 lutego 2011 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 72, poz. 381). Słuszne są ponadto stwierdzenia Sądu I instancji poparte stanowiskiem doktryny i orzecznictwem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, że skutkiem zachowania się sprawcy przestępstwa stalkingu musi być wytworzenie u pokrzywdzonego uzasadnionego poczucia zagrożenia lub poczucia istotnego naruszenia prywatności. Dodać należy, że uporczywe nękanie opisuje się jako zachowanie które w ocenie obiektywnego obserwatora ma prowadzić do udręczenia, zastraszenia, zdominowania, upokorzenia osoby pokrzywdzonej (zob.m.in. M. Królikowski, R. Zawłocki; Kodeks karny, część szczególna, Tom I wyd. C.H.Beck, 2013, Legalis). Tymczasem w sprawie niniejszej oskarżony będąc istotnie osobą uciążliwą dla sąsiadów - pokrzywdzonych stwarzał sytuację, iż miał ich wszystkich przeciwko sobie. Przy całej złośliwości w działaniach oskarżonego, jego "pieniactwie", nie sposób jednak uznać że "zdominował" wszystkich pokrzywdzonych, spowodował u nich uczucie osamotnienia, upokorzenia, naruszenia prywatności. Słusznie

Sąd I instancji zakwalifikował poszczególne działania oskarżonego jako wykroczenia z art. 107 k.w. względnie z art. 66 § 1 k.w. umarzając następnie postępowanie ze względu na przedawnienie karalności tych wykroczeń, względnie uniewinniając od ich popełnienia. Swoje stanowisko w tym przedmiocie Sąd ten przekonywująco uzasadnił (str. 7 - 15 uzasadnienia, k.802 - 806 akt).

Zarzut rażącej niewspółmierności kary zawarty w apelacji oskarżyciela posiłkowego nie jest zasadny. Łącznie omówiony zostanie przy ocenie apelacji obrońcy oskarżonego.

Odnosząc się do apelacji obrońcy oskarżonego przypomnieć należy że oskarżony J. M. został uznany winnym popełnienia dwóch przestępstw: z art. 157 § 1 k.k. na szkodę S. P. (1) i art. 190 § 1 k.k. na szkodę V. P. Nie ma racji skarżący gdy stwierdza, że Sąd I instancji naruszył zasadę swobodnej oceny dowodów i że efektem tej oceny były błędy w ustaleniach faktycznych. Przypomnieć należy, że przekonanie Sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną prawa procesowego a więc mieści się w ramach swobodnej oceny dowodów wtedy gdy:

1.jest poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy całokształtu okoliczności i to w sposób podyktowany obowiązkiem dochodzenia prawdy;

2.stanowi wynik rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających zarówno na korzyść jak i na niekorzyść oskarżonego;

3.jest wyczerpująco i logicznie z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego argumentowane w uzasadnieniu (w. SN z 9 listopada 1990 r., WRN 149/90 OSNKW 7-9/1991, poz. 41).

Wymogi te zostały spełnione w odniesieniu do oceny przez Sąd I instancji materiału dowodowego dotyczącego przestępstw przypisanych oskarżonemu. Sąd I instancji szczegółowo i przekonywująco argumentował swoje stanowisko co do oceny poszczególnych dowodów w pisemnym uzasadnieniu wyroku wskazując którym dowodom dał wiarę a którym odmówił wiarygodności i z jakiego powodu (str.11 - 14 uzasadnienia, k. 804 - 805 odwrót akt). Nie sposób zgodzić się w szczególności z oceną skarżącego dotyczącą opinii biegłego lekarza z zakresu medycyny sądowej L. K. Biegły jednoznacznie wskazał w pisemnej opinii, że spowodowane przez oskarżonego obrażenie ciała u S. P. (1) w postaci stłuczenia lewej ręki z następowym powikłaniem w postaci pourazowego zapalenia stawu międzypaliczkowego bliższego palca piątego naruszało czynności narządów ciała i powodowało roztrój zdrowia na okres powyżej 7 dni (k.44). Opinię tą biegły wyczerpująco i przekonywująco uzupełnił na rozprawie (k.767 - 768). Biegły jednoznacznie stwierdził że będące następstwem uderzenia metalowymi nożycami w rękę i jej stłuczenia zapalenie stawu "...występuje stosunkowo rzadko aczkolwiek jest to powikłanie typowe... jest bolesne prowadzi do zaburzenia funkcji tego stawu, zginania, prostowania, a przez to całej ręki... ". Zdaniem biegłego zapalenie to leczy się niesterydowymi lekami przeciwzapalnymi i trwa ono " około 2 tygodni poprzez unieruchomienie palca". Dla Sądu Okręgowego nie ulega wątpliwości że opinia tego biegłego jest jasna, pełna, pozbawiona sprzeczności i że czyn oskarżonego prawidłowo zakwalifikowano z art. 157 § 1 k.k. Zdaniem Sądu Okręgowego niewątpliwie też oskarżony popełnił przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. na szkodę V. P. Wbrew twierdzeniom skarżącego obrońcy opis zachowania oskarżonego wynikający z wiarygodnych zeznań pokrzywdzonej jednoznacznie wskazuje ze ustawowe znamiona tego przestępstwa zostały przez oskarżonego wypełnione. Oskarżony podszedł do pokrzywdzonej,

gestykulował, powiedział że ją "zapierdoli", pokrzywdzona musiała odejść, wycofać się "wobec postury oskarżonego", jednoznacznie twierdziła że obawiała się jego groźby (k.34, k.362). Także więc w tym zakresie ustalenia Sądu I instancji są prawidłowe.

Opierając się o wyczerpującą, dogłębną opinię sądowo - psychiatryczną biegłych lekarzy psychiatrów E. L. i R. W. Sąd I instancji słusznie uznał że oskarżony miał w czasie popełnienia czynów zachowaną zdolność do rozpoznania ich znaczenia i pokierowania swoim postępowaniem - nie zachodzą okoliczności z art. 31 § 1 i 2 k.k. (k.697 - 713).

Wymierzona oskarżonemu kara ograniczenia wolności oraz nałożony na oskarżonego obowiązek w pkt VII zaskarżonego wyroku nie są rażąco surowe, nie rażą także nadmierną łagodnością i spełniają swoje zadanie tak w zakresie prewencji ogólnej jak i szczególnej. Nie ma racji oskarżyciel posiłkowy S. P. gdy domaga się wymierzenia oskarżonemu kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, kara taka byłaby bowiem nadmiernie surowa gdy zważy się na wszystkie okoliczności dostrzeżone przez Sąd I instancji i prawidłowo przeanalizowane w pisemnym uzasadnieniu wyroku (str.24 - 25, k.810 odwrót - 811 akt).

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok wobec oskarżonego J. M. (2).

Na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy prawo o adwokaturze Sąd Okręgowy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. L. kwotę 840 zł tytułem kosztów nieopłaconej obrony z urzędu oskarżonego w postępowaniu odwoławczym. oraz 193,20 zł tytułem zwrotu podatku od towarów i usług.

Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. mając na uwadze sytuację materialną oskarżonego Sąd Okręgowy zwolnił go od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze obciążając nimi Skarb Państwa.